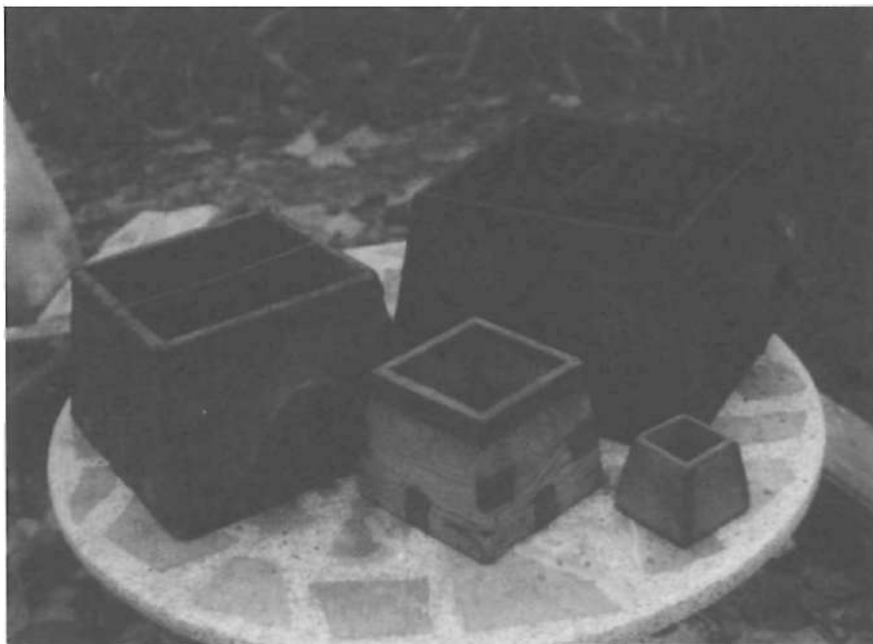

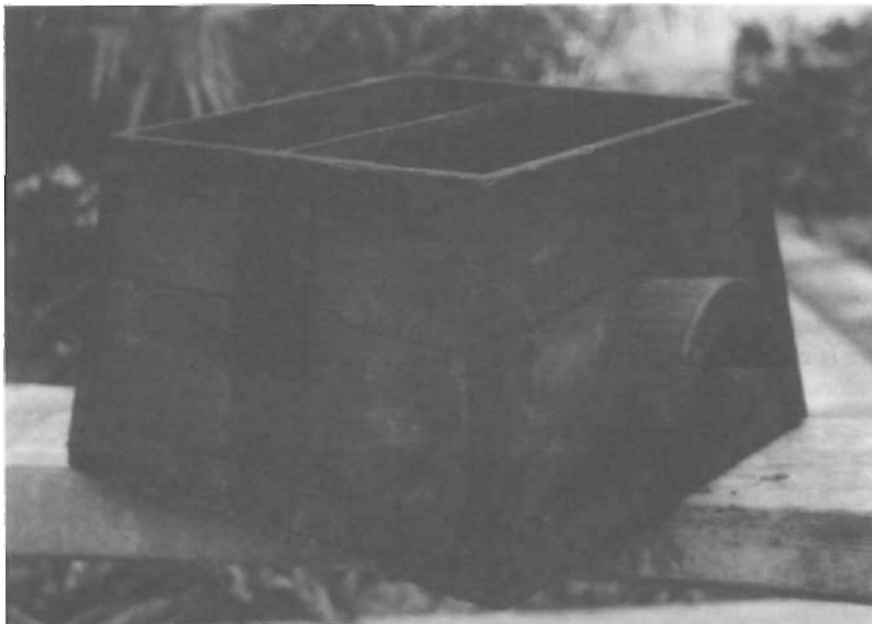
PESADORS I MESURADORS

El primer quart de segle, a Alaquàs encara no existia la bàscula, n'hi havia pesadors i mesuradors. Arribava el cap de l'any i l'Ajuntament feia Pública Subasta del pes i la mesura, i el que més diners donava d'entre tots els postors, s'adjudicava la plaça per a tot l'any i se li entregava la mesura i el pes, perquè aleshores si, per exemple, s'havia de vendre el vi, el gra de forment, l'oli, fes-sols, etc. havia d'anar el mesurador i pagar-hi a tant la barcella pel seu treball. Tota aquesta feina es realitzava en els domicilis dels llauradors a hores de vendre la collita. En aquell temps existia a la societat rural i sobretot, entre els llauradors, una gran varietat de mesures al seu abast.

Conjunt de peces de mesurar compost per: una barcella, mitjà barcella, un almud i una oxava

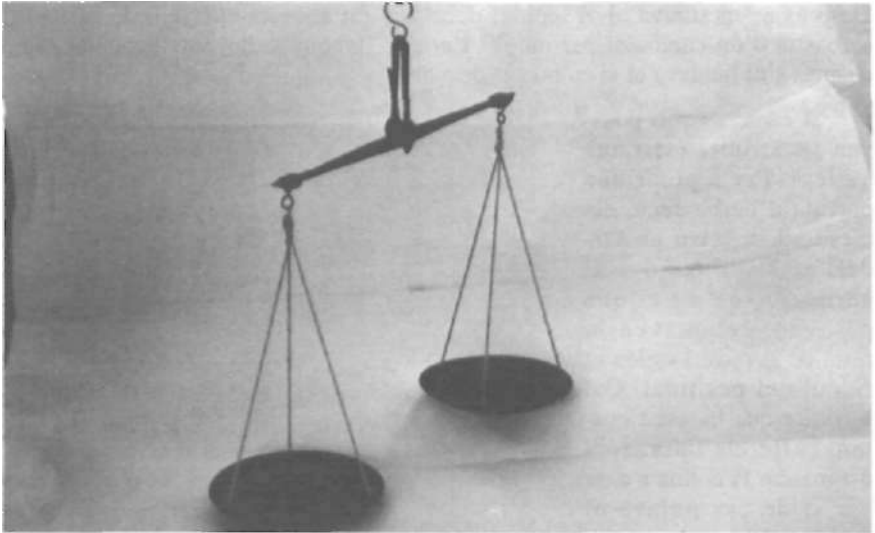
Estava la mitja barcella, la barcella, l'almud, el mig almud, l'oxava, els quarterons... Quatre mig almuds equivalien a mitja barcella, huit mig almuds, una barcella. La barcella pesava 12 quilos i un almud 1'5 quilos. Sis barcelles, un sac de forment de 72 quilos.

La Barcella equivalia a 12 klg. i ha estat utilitzada per a mesurar el grà fins meitat de segle.

Un sac de forment era mig cafís; dos sacs de forment, un cafís. Segons el genere, la barcella era rasa o a caramull. Els fessols, la dacsca, cigrons, l'ordi, forment, l'avena... per a tot el que era gra s'usava la mesura rasa: s'omplia la barcella a caramull i després s'hi passava una barreta d'una part a l'altra. Ara, si es tractava d'ametles, olives, garrofes o, per exemple, cacau,... s'omplia la barcella a caramull. La mesura tradicional del vi o l'oli ha estat l'arroba. L'arroba valenciana tenia 30 lliures i 12 onzes. L'arroba de vi solia pesar onze quilos i mig (el litre de vi pesava al voltant de 950 grams). L'arroba d'oli tenia entre deu quilos i mig, i onze, segons la densitat... (el litre d'oli pesava 900 grams).

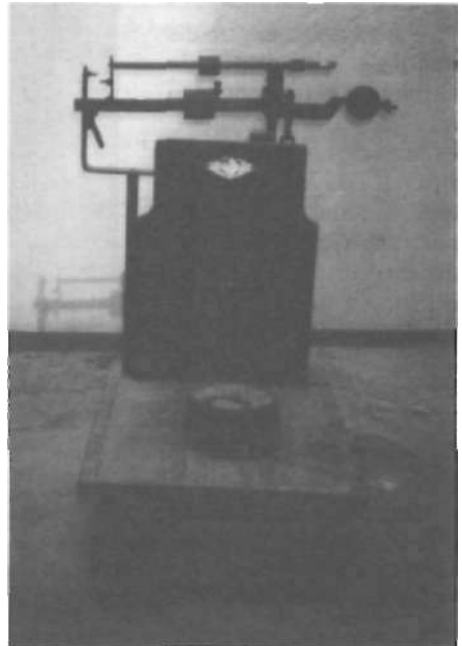
¹ L'arroba pesava 11 quilos, 11 unces i 20 grams. El pes es distribuïa en: grams, unces, adarms i grams.

Balança de pesar el safrà

Per a pesar la farina s'emprava la càrrega i el quintar. Una tona tenia 20 càrregues (una càrrega pesava al voltant de 50 quilos.). El quintar tenia 128 lliures (45 quilos i 440 grams).

Per a treure el vi dels tonells o botes dels cellers, s'utilitzava la "TRESCOLAORA". La "trescolaora" era una espècie de bocoi a diferència que, així com el bocoi té la boca estreta i va eixamplant-se la part de baix, la "trescolaora" era estreta de baix i ampla de dalt. Amb una circumferència d'un metre i una alçada d'un parell de pams (40 cms. de fondària), la "trescolaora" tenia una cabuda de cent o dos-cents litres. L'abocament del vi del tonell a la "trescolaora" es realitzava mitjançant una goma que es ficava dins de la bota.

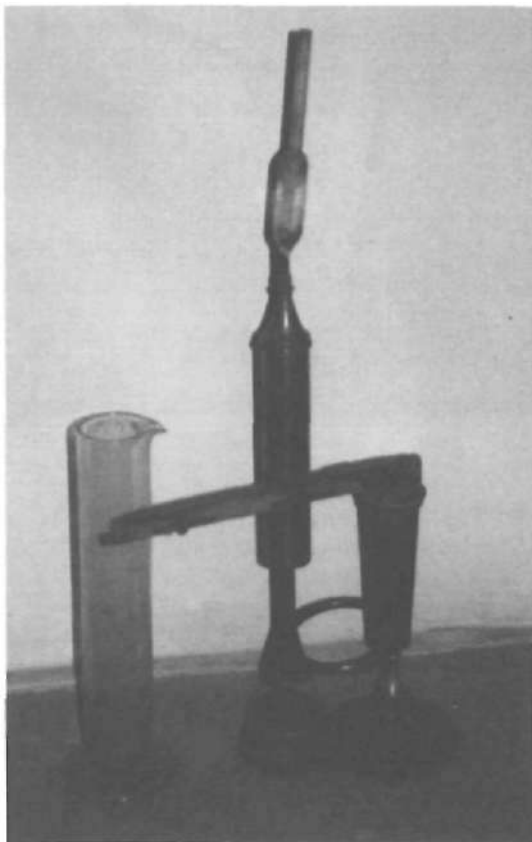
Antiga bàscula de pesar de meitat de segle

Després es mesurava el vi amb el decalitre. En aquesta operació de permuta, s'abastia d'un carabassí per omplir l'arroba (afegint o llevant segons el cas), després s'hi buidava el vi en bocois de cuir.

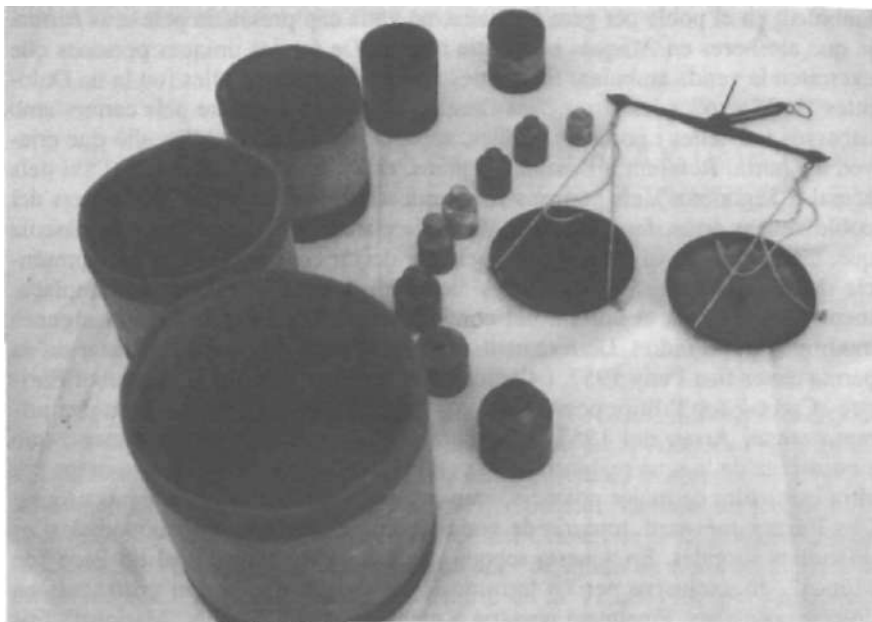
A cada bocoi li posaven sis arrobes (seixanta quilos). Per a pesar una partida d'herba seca, els mesuradors feien un fardell amb quinze o vint garbes, i segons el que pesaven, comptaven la resta de garbes, i treien el càlcul del pes total. Cal recordar que ha estat costum entre els llauradors d'aguardar la collita a casa per si de cas pujava el preu, i a l'hora de vendre llogaven el servei del mesurador.

Així trobem entre els costums tradicionals encambrar el forment quan no es venia, només batre'l. El blat que no s'hi venia el ficaven en casa i allà pel mes de juliol, el passaven per la MARGINA i tots els mitjans: gra trencat, llavors d'herba com la caula, la pols o els cucs que solien fer-se, queien dins del llibrell que ficaven enmig de la margina.

Després el tornaven a apilar a la cambra o bé l'omplien en sacs i el deixaven a la cuina. Per desenvolupar el seu treball, els mesuradors solien portar al coll la romana i el piló a més de tota mena de peses i mesures. Entre els mesuradors que s'hi recorden, es troba el tio Quiquet "el Mesuraor" (sogre del tio Visantico "el de Rosendo") i als germans "Aurora". Els "Aurores" eren quatre germans: Micalet, Pepe, Pasqualo i Lluís. L'últim mesurador que hi hagué al poble fou un home de Xiva que li deien Antonio i era germà de Maria "la Xurra". Amb ell desaparegué aquesta professió que fou absorbida per la bàscula pública. Al vol-

Graduador de vi utilitzat a primers de segle

Conjunt d'elements de pesar compost de: quarterons, pesos de balança i balança de pesar el safra

tant de l'any 1913 s'hi posà en funcionament la bàscula pública a l'antic jutjat. El jutjat estava instal·lat a la plaça del casino nou i feia cantó al començament del carrer de les Eres. Tot el que era la façana del jutjat ho emplaçava la bàscula, i per una finestreta que n'hi havia, hi pesaven; el que anava a pesar, des de fora veia si la bàscula pesava bé o pesava malament. Arran de les dates en què s'hi posà en pràctica el funcionament de la bàscula, tot el que es venia al poble es pesava a la bàscula, tot i que els mesuradors no desapareixerien en aquell precís moment; si més no, la seua tasca de treball continuaria desenvolupant-se paral·lelament a la bàscula durant alguns anys més, en circumstàncies molt específiques com era la venda de xicotetes partides de collites en el propi domicili del llaurador. D'altra banda, l'activitat de la bàscula tampoc és que registrara un moviment massa excessiu; més bé es tractava de donar un servei als veïns del poble aleshores bastant reduït. El desenvolupament de la venda

²El mateix lloc del jutjat a més a més servia de col·legi per fer les votacions quan s'havia d'eleger els polítics que havien de manar. L'altre col·legi que n'hi havia (a Alaquàs sols hi havia dos col·legis on poder votar) estava ficat a l'Ajuntament del poble. De manera que a l'hora de anar a votar cal destacar que els veïns de la part de dalt del poble, feien ús del seu dret votant en el jutjat, i els veïns de la part de baix del poble ho feien a l'Ajuntament.

ambulant en el poble per gent forastera, no tenia cap presència pels seus carrers ja que aleshores en Alaquàs no existia mercat. De fet, les úniques persones que exerciren la venda ambulat foren dues o tres dones: una d'elles fou la tia Dolorettes "la Motxo", i les altres, "les Olegaries". Eixien a vendre pels carrers amb cabassos i cistelles i portaven creïlles, naps, cebes, verdures... Tot allò que criaven a l'horta. Referent a l'assunt de grans, estava el "tio Segonero" (l'avi dels actuals "Segoneros", els germans Ibor), qui anava amb un carro pels carrers del poble venent arròs, fessols, segó... Com és clar, tot açò es pesava a la bàscula que, tanmateix, no va tenir cap obstacle per deixar constància de la seua presència durant molts anys. Alguns anys més tard, la bàscula canviaria d'emplaçament, i es col·locà al voltant del convent de les Oblates, on sofriria algunes modificacions d'indret. Darrerament, seria instal·lada al peu del campanar on va permanéixer fins l'any 1957, i s'adjudicà al tio José "Boca". El seu nebot Enrique "Caretà" fou l'últim pesador del pes públic en règim de subasta en una primera etapa. Arran del 1957 la bàscula passà a mans de l'Ajuntament, que s'encarregà de la seua regiduria. S'hi canvià l'antiga bàscula de poc tonatge per altra estructura de major potència, amb una pessada màxima de quaranta tones. Uns llustres més tard, tornaria de nou a ésser subastada la bàscula donades les dificultats sorgides. En aquesta segona etapa, quedà adjudicada al tio Paco "de Monçà", en exclusiva per un termini de cinc anys, que serien prorrogats en diverses ocasions. Finalment passaria a mans de Marià Planells "Marianet" fins a la dècada del huitanta, data en què quedaria clausurada definitivament. En aquestos darrers anys passarien a exercir el càrrec de pesadors el tio Màxim i Pepe Martínez "Pepe Mio", entre altres. El seu iaio Juano Martínez també va ser pesador de la bàscula quaranta anys endarrere.